

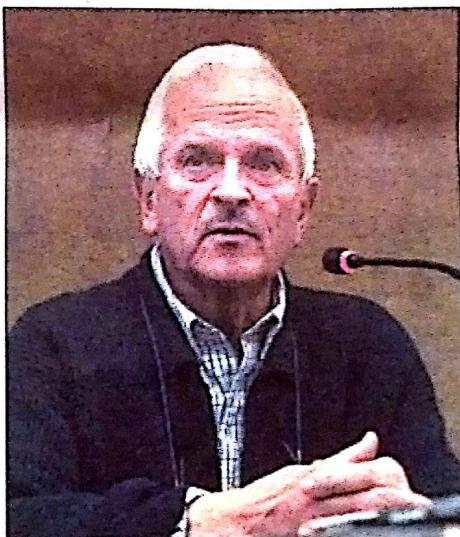
TRST - Zgodovinar Ferruccio Tassin o taborišču

Krvavi madež Visca so zagrešili fašisti, ne nacisti

Predstavitev knjige Visco 1943 o koncentracijskem taborišču v Furlaniji

Zgodovinar Ferruccio Tassin je o taborišču v kraju Visco pri Palmanovi prvič slišal med neformalnimi pogovori sestre, očeta in ostalih družinskih članov, ko je bil nekaj več kot majhen otrok. Misel na taborišče, katero je tamkaj delovalo med letoma 1942 in 1943, ga ni več zapustila. V župnijskem arhivu je dobil seznamove oseb, ki so svoje življenje izgubile v Viscu. Nadaljeval je z raziskovanjem in prišel v stik z najrazličnejšimi ljudmi. Drobec za drobecem je počasi začel sestavljati polpreteklo dogajanje v tistih krajih. Zaupane besede posameznih prič je primerjal z ohranjenimi dokumenti in prihajal vedno bližje resnici, ki delu javnosti še vedno ni po godu.

»Lažje je naprtiti vso krivdo nacistom ali se posluževati pridevnika naci-fašistični. Med vojno pa je Italija vzpostavila številna taborišča, v katerih je zbirala politične internirance,« je na pondeljkovem večeru Društva slovenskih izobražencev v Peterlinovi dvorani dejal italijanski zgodovinar, ki ima ob znaten strokovni podkovanosti tudi pikri smisel za humor. Pripomnil je namreč, da »imajo nacisti na grbi že neskončno število grozodejstev, s katerimi se aktivno soočajo, tako da jim ni treba napraviti še tega. Krvavi madež Visca so

Ferruccio Tassin

FOTODAMJ@N

zagrešili fašisti in ne nacisti, naj bo jasno.« Z njim se je pogovarjal Tomaž Simčič, povod za temo srečanja pa je knjiga Visco 1943. Un campo di concentramento in Friuli (Visco 1943. Koncentracijsko taborišče v Furlaniji) mlade Tanie Zanuttini, ki je nedavno izšla pri Goriški Mohorjevi družbi. Ta je nastala na podlagi njene doktorske disertacije na Videnski univerzi. Poleg spremne besede samega Tassina, na njenih straneh lahko beremo uvodne besede pisatelja Borisa Pahorja ter zapisa Dina

Spanghera v imenu Vsesedržavnega združenja partizanov Italije VZPI-ANPI in predsednika GMD Renata Podberščiča. Kot posebno dragoceno je Ferruccio Tassin označil intervjuje, ki jih je avtorica izpeljala. Njeno delo je ocenil kot kvalitetno in požrtvovalno, saj predstavljajo tovrstne raziskave za mnoge še vedno trn v peti. Nihče od voditeljev taborišča v Viscu ni bil obsojen, oproščeni so bili tudi pazniki in vsi ostali, ki so kakorkoli pripomogli k delovanju taborišča, v katerem je bilo interniranih veliko Slovencev in Hrvatov. »Generalu Grazianiju so celo postavili mavzolej. Še vedno prisostvujemo revizionizmu in spreobračanju zgodovine. Taborišča ni mogoče javno obiskati brez posebnega dovoljenja, uradno zaradi varnostnih razlogov. V Viscu bi bilo treba postaviti spominski park,« je izjavil Tassin.

Raziskave Ferruccia Tassina in njegovih sodelavcev pa se bodo še naprej nadaljevale. Dobili so na primer približno 50 fotografij postavljanja taborišča, katere je posnel inženir, ki je izdelal načrt. Obenem snujejo še vrsto drugih publikacij. Med temi je pomembno izpostaviti zbirko pesmi, ki jih je napisal pesnik Igo Gruden, ko je bil zaprt v Viscu.

Vesna Pahor